

2. 3. 2004

ID: 23850

Nesprávný úřední postup

Nesprávným úředním postupem může být i nesprávné nakládání s věcí, zadržanou orgány státu, dojde-li v důsledku takového nesprávného nakládání ke škodě na věci.

Nesprávným úředním postupem může být i nesprávné nakládání s věcí, zadržanou orgány státu, dojde-li v důsledku takového nesprávného nakládání ke škodě na věci.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1629/2000, ze dne 27.6.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. A., zastoupeného advokátem, proti žalované České republice - Ministerstvu financí České republiky, se sídlem v Praze 1, Letenská 15, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 16 C 127/95, o dovolání obou účastníků proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. února 2000, č. j. 13 Co 34/2000-86, tak, že dovolání žalobce zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal náhrady škody ve výši 138.240,60 Kč na osobním automobilu tovární značky Mazda, typ 626 Comprex/D, který byl žalobci rozhodnutím celního úřadu H. ze dne 14. 9. 1993, č. j. 21-065/93, zajištěn pro podezření ze spáchání celního přestupku. Podle žalobce celní úřad nesprávným skladováním zajištěného vozidla způsobil škodu ve výši 119.560,- Kč a žalobci též vznikla škoda na ušlém výdělků a na cestovním (celkem 2.889,- Kč) a na nákladech právního zastoupení ve věci vydání vozidla 15.791,60 Kč. Jako žalovaný bylo v žalobě označeno „Ministerstvo financí České republiky, generální ředitelství cel, Washingtonova 11, 113 54 Praha 1, IČO 48137430“. Při jednání dne 18. 9. 1997 žalobce uvedl, že jako žalovanou označuje Českou republiku - Ministerstvo financí, a poté, co Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 5. 6. 1998, č. j. 16 C 127/95-17, „návrh žalobce na záměnu účastníků nepřipustil“, žalobce podáním ze dne 16. 7. 1998 „opravil žalobní návrh tak, že na straně žalovaného bude Česká republika, zast. Ministerstvem financí ČR“.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 21. 9. 1998, č. j. 16 C 127/95-20, žalobu ve vztahu k Ministerstvu financí se sídlem Praha 1, Letenská 15, zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud dospěl k závěru, že pokud žalobce dovozuje odpovědnost státu za škodu podle zákona č. [58/1969](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem (dále též jen „zákon“), měl jako žalovaného označit stát, tedy Českou republiku. Naproti tomu Ministerstvo financí je rozpočtová státní organizace, která za závazky státu neodpovídá, tím méně pak jeho organizační složka - Generální ředitelství cel. Podle soudu navíc z provedených důkazů vůbec nevyplývá výše škody, která měla žalobci vzniknout.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 11. 11. 1998, č. j. 13 Co 449/98-26,

rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dovodil, že byl-li v žalobě uveden místo státu jeho orgán, který má právní subjektivitu, byl soud povinen poučit žalobce o potřebě provést změnu v označení žalovaného; teprve pokud by žalobce změnu neprovedl, měla být žaloba pro nedostatek pasivní legitimace zamítnuta. Soud prvního stupně však tuto svou poučovací povinnost nesplnil a řízení tak zatížil vadou, pro kterou odvolací soud jeho rozsudek zrušil a uložil mu, aby v dalším řízení jednal se žalovanou Českou republikou, zastoupenou Ministerstvem financí ČR.

Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 14. 9. 1999, č. j. 16 C 127/95-65, řízení na základě částečného zpětvzetí žaloby zastavil ohledně částky 49.260,- Kč příslušenstvím a rozsudkem z téhož dne, č. j. 16 C 127/95-68, ve spojení s doplňujícím usnesením ze dne 14. 9. 1999, č. j. 16 C 127/95-70, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 88.981,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a vůči státu. Vyšel ze zjištění, že Celní úřad H. dne 14. 9. 1993 zajistil částečně havarovaný osobní automobil žalobce tovární značky Mazda, typ 626 Comprex/D, a uskladnil jej v garáži, kde došlo k poškození vozu tím, že do jeho vnitřního prostoru pronikly drobní hlodavci a prokousali sedačky. Podle znaleckého posudku I. S., soudního znalce v oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady se zvláštní specializací motorových vozidel, vznikla škoda v celkové výši 88.981,- Kč, představované součtem ceny nových dílů potřebných k výměně poškozených sedadel a nákladů na opravu, včetně DPH. Soud dovodil, že za tuto škodu odpovídá stát podle § 18 zákona č. [58/1969](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem (dále též jen „zákon“). Celní úřad sice postupoval v souladu s ustanovením § 309 zákona č. [13/1993](#) Sb., celního zákona, neboť důvodně zajistil zboží, o kterém předpokládal, že bylo použito ke spáchání celního přestupku, avšak zajištěné zboží neuskladnil takovým způsobem, aby nedošlo k jeho poškození, ztrátě nebo zničení. Jestliže je vlastník nebo držitel věci, zbaven (byť zákonným způsobem) možnosti s věcí nakládat, za škodu vzniklou na této věci v průběhu doby nepochybně odpovídá ten, kdo ji zadržel. Žalobce prokázal vznik škody, její výši i příčinnou souvislost mezi vzniklou škodou a nesprávným úředním postupem orgánu státu a žalovaná se objektivní odpovědnosti nemůže zprostit.

K odvolání obou účastníků Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 2. 2000, č. j. 13 Co 34/2000-86, rozsudek soudu prvního stupně v části výroku, jímž byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 67.075,60 Kč, a ve výroku o nákladech řízení mezi účastníky potvrdil, v části výroku ohledně platební povinnosti žalované ve výši 21.905,40 Kč změnil tak, že žalobu zamítl, rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení a zamítl návrh žalované na připuštění dovolání. Dovodil, že soud prvního stupně (vázan právním názorem odvolacího soudu ve zrušujícím usnesení) správně jednal se žalovanou, kterou žalobce v průběhu řízení opakovaně označil jako „Česká republika, zastoupená Ministerstvem financí ČR“. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že ke škodě na majetku žalobce došlo nesprávným úředním postupem celního úřadu ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. [58/1969](#) Sb., spočívajícím v tom, že zajištěný majetek žalobce nebyl zabezpečen tak, aby nedošlo ke škodě. Výši škody však určil o 25% nižší než soud prvního stupně, a to s odkazem na znalecký posudek I. S., který v takovém rozsahu ohodnotil amortizaci vozu za dobu provozu. Podle odvolacího soudu by náhrada škody ve výši odpovídající ceně nových dílů neodpovídala skutečné škodě ve smyslu § 20 zákona č. [58/1969](#) Sb. a § 442 odst. 1 obč. zák., za níž se považuje újma, která vznikla v majetkové sféře žalobce a která reprezentuje majetkové hodnoty nutné k uvedení věci do předešlého stavu (R 55/71). V daném případě tedy škodu tvoří hodnota sedadel v době zajištění vozidla, nikoliv hodnota sedadel nových, a náklady spojené s uvedením věci do původního stavu. Návrh žalované na připuštění dovolání k řešení právních otázek, kdo je účastníkem řízení a podle jakého právního předpisu se tento vztah mezi nimi posuzuje, odvolací soud zamítl s tím, že tyto otázky nemají zásadní právní význam.

Žalovaná napadá dovoláním tu část výroku rozsudku odvolacího soudu, kterou byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 67.075,60 Kč. Dovolání odůvodňuje podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. a), d) o.s.ř. a namítá, že označil-li žalobce v žalobě za žalovaného „Ministerstvo financí České republiky, generální ředitelství cel“, pak nejsou pochyby o tom, že žalováno bylo Ministerstvo financí, zřízené jako ústřední orgán státní správy zákonem č. [2/1969](#) Sb., které je jediným subjektem takového označení v ČR a nelze je proto zaměnit s jinou osobou. Generální ředitelství cel je podle celního zákona součástí ministerstva financí, nemá právní subjektivitu a nemohlo by vystupovat jako účastník řízení; jeho uvedení v žalobě je jen upřesněním orgánu, kterého se věc náhrady škody týká. Protože návrh žalobce na připuštění záměny žalované za Českou republiku zastoupenou Ministerstvem financí, která má být v případě nesprávného úředního postupu žalována, byl pravomocně zamítnut, nelze v okruhu účastníků nadále provádět změny. Jestliže účastníkem řízení měl být stát, který je samostatným subjektem občanskoprávních vztahů odlišných od státních orgánů a organizací, avšak v žalobě označené Ministerstvo financí nemělo způsobilost být účastníkem, jde o nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit. K odpovědnosti za vzniklou škodu dovolatelka namítá, že postupovala správně ve smyslu ustanovení § 309 celního zákona; celní orgány učinily veškerá možná opatření k tomu, aby bylo zabráněno vzniku škody na zajištěném vozidle umístěném do garáže celního úřadu, a pouze vinou žalobce se do vnitřních prostor vozu dostali hlodavci, neboť automobil byl havarovaný a zadní dveře nebylo možno uzavřít; proto nebyla podle dovolatelky splněna podmínka nesprávného úředního postupu a schází rovněž příčinná souvislost mezi vznikem škody a tvrzeným nesprávným úředním postupem. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu spolu s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil.

Žalobce dovolání proti části výroku rozsudku odvolacího soudu pod bodem I., již byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 21.905,40 Kč a již bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o nákladech řízení, odůvodňuje podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. a namítá, že za skutečnou škodu ve smyslu ustanovení § 442 odst. 1 obč. zák. lze považovat újmu spočívající ve zmenšení majetkového stavu poškozeného a představující majetkové hodnoty, které by bylo nutno vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu. Skutečnou škodu je třeba posuzovat vzhledem ke konkrétním okolnostem a mohou jí být i např. náklady nezbytně nutné k novému pořízení věci, a to i tehdy, jestliže přesahují cenu věci v době škody. Podle rozhodnutí publikovaného pod R 25/90 náklady na uvedení v předešlý stav určují i rozsah náhrady odvozené, peněžitá náhrada musí proto odpovídat nákladům, kterých by bylo zapotřebí na uvedení do původního stavu. V případech, kdy uvedení do původního stavu není možné, nelze o stanovení skutečné škody (jako nákladů na uvedení do původního stavu) uvažovat, vodítkem pro vyčíslení škody je výše nákladů nutných k odstranění následků toho, že uvedení v předešlý stav není možné. U motorových vozidel musí jít o cenu, za kterou lze skutečně koupit náhradní věc, nikoli o účetní hodnotu zničené věci. V daném případě znalecký posudek stanovil, že s ohledem na všechny okolnosti výše škody vzniklé na sedadlech odpovídá plně nákladům na opravu. Náklady, které by dovolatel byl nucen vyložit, aby vozidlo bylo uvedeno do původního stavu, se tedy rovnají částce 88.981,- Kč. Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu v dotčených výrocích a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání žalobce odkazuje na argumentaci uvedenou ve svém dovolání.

Vzhledem k ustanovení části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) dovolání projednal a rozhodl o nich

podle dosavadních předpisů, (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001 - dále jen „o.s.ř.“). Po zjištění, že obě dovolání jsou přípustná [dovolání žalované podle § 238 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a dovolání žalobce ve věci samé podle § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], že obě byla podána včas, osobami oprávněnými - účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), a po přezkoumání věci podle § 242 o.s.ř. dospěl k závěru, že dovolání žalobce ani žalované nejsou opodstatněná.

Dovolatelce nelze přisvědčit v tom, že v žalobě označené ministerstvo financí nemělo způsobilost být účastníkem řízení.

Podle § 19 o.s.ř. způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává.

Způsobilostí být účastníkem řízení se rozumí způsobilost mít procesní práva a povinnosti, které zákon přiznává účastníkům. Tuto způsobilost má zásadně ten, kdo má podle hmotného práva způsobilost mít práva a povinnosti; ten, kdo nemá tuto způsobilost (tzv. právní subjektivitu), může být účastníkem řízení jen tehdy, jestliže mu tuto způsobilost přiznává zákon. Způsobilost být účastníkem řízení ve smyslu § 19 o.s.ř. mají fyzické a právnické osoby a stát.

Závěr o právní subjektivě ministerstev v době před 1. 1. 2001 se opírá především o výklad ustanovení § 18 odst. 2 písm. d) obč. zák., z něhož vyplývá, že právnickými osobami jsou subjekty, o kterých to stanoví zákon. Takové určení však nemusí být výslovné; postačí, pokud zákon stanoví, že určitý subjekt má atributy právní subjektivity, tj. způsobilost k právům a povinnostem a způsobilost k právním úkonům. Z ustanovení § 31 odst. 1 a 4 zákona č. [576/1990](#) Sb., o rozpočtových pravidlech, vyplývá, že na ministerstva, jako zřizovatele rozpočtových a příspěvkových organizací, přecházejí při zrušení těchto organizací práva a závazky zrušených organizací. Zákon tu jednoznačně stanoví způsobilost ministerstev k právům a povinnostem a z ustanovení § 31 odst. 4 cit. zákona je nutno dovodit, vzhledem ke sledovanému účelu, též způsobilost k uplatňování takto přeshlých práv a plnění takto přeshlých povinností, tedy způsobilost k právním úkonům. Ministerstva proto byla před 1. 1. 2001 právnickými osobami a mohla tedy být účastníky občanského soudního řízení (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 9. 1993, sp. zn. 7 Cmo 33/92, publikovaný pod č. 52 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1995).

Právnickou osobou je i stát, který je samostatným subjektem občanskoprávních vztahů podle § 21 obč. zák., odlišným od státních orgánů a organizací. V soudním řízení je označován názvem státu (Česká republika) s dalším uvedením orgánu, který za stát (jeho jménem) jedná.

Účastníky občanského soudního řízení jsou žalobce a žalovaný (§ 90 o.s.ř.), jde-li o věc, která se týká jejich dvoustranných právních vztahů (v tzv. sporném řízení). Vymezení účastníků řízení se v tomto případě zakládá procesním způsobem; žalobcem je tedy ten, kdo podal u soudu žalobu (návrh na zahájení řízení); žalovaným se rozumí ten, koho žalobce v žalobě za žalovaného označil. Vzhledem k dispoziční zásadě občanského soudního řízení je pak ve sporném řízení možné, aby se jiný než za žalovaného v žalobě označený subjekt stal účastníkem řízení pouze na základě procesního úkonu žalobce (návrh na přistoupení dalšího účastníka podle § 92 odst. 1 o.s.ř. nebo návrh na záměnu účastníků podle § 92 odst. 2 o.s.ř.), nejde-li o případ univerzální sukcese. Účastníkem řízení se nový žalovaný stává okamžikem právní moci rozhodnutí soudu o připuštění přistoupení či záměny, a to s

hmotněprávními účinky zahájení řízení od podání návrhu na provedení tohoto opatření. Jedná-li soud vedle původně žalovaného subjektu s jiným subjektem jako s účastníkem řízení, aniž by do řízení vstoupil uvedeným způsobem, jedná se zpravidla o vadu řízení, která má vliv na správnost rozhodnutí [§ 242 odst. 3 písm. b) o.s.ř.].

V dané věci žalobce označil v žalobě jako žalovaného „Ministerstvo financí České republiky, generální ředitelství cel, Washingtonova 11, 113 54 Praha 1, IČO 48137430“. Pokud žaloba směřovala proti ministerstvu jako ústřednímu orgánu státní správy, tedy proti subjektu způsobilému být účastníkem soudního řízení, který je zároveň subjektem odlišným od státu, a jestliže žalobce podáním ze dne 16. 7. 1998 „opravil“ žalobní návrh tak, že na straně žalovaného má vystupovat Česká republika, zast. Ministerstvem financí ČR, nešlo o opravu neúplného či nesprávného označení stávajícího účastníka podle § 43 a § 79 odst. 1 o.s.ř., neboť takováto „oprava“ neodstraňovala vady v označení původně žalovaného, nýbrž označila za účastníka jiný subjekt (stát). Posuzováno podle obsahu úkonu (§ 41 odst. 2 o.s.ř.), šlo tedy znovu o návrh na záměnu účastníků podle § 92 odst. 2 o.s.ř., který žalobce již předtím neúspěšně uplatnil. Soudy obou stupňů sice na tento procesní úkon odpovídajícím způsobem nereagovaly, nicméně mu vyhověly, neboť na jeho základě v řízení jednaly jako s účastníkem řízení se státem (Českou republikou – ministerstvem financí) namísto s ministerstvem samotným. To, že o záměně účastníků nebylo vydáno rozhodnutí, představuje vadu řízení, která však v dané věci neměla vliv na správnost rozhodnutí. Soudy obou stupňů totiž rozhodly o nároku žalobce proti pasivně věcně legitimovanému subjektu, jehož žalobce v řízení před soudem prvního stupně jako žalovaného označil, soud s tímto účastníkem jednal a umožnil mu uplatnit v řízení všechna procesní práva. Pouhá okolnost, že takovému postupu nepředcházelo procesní rozhodnutí soudu, na celkovém výsledku nic nemění.

Přisvědčit nelze ani námitkám dovolatelky, že za škodu z titulu nesprávného úředního postupu neodpovídá.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. [58/1969](#) Sb. odpovídá stát za škodu způsobenou v rámci plnění úkolů státních orgánů a orgánů společenské organizace uvedených v § 1 odst. 1 zákona nesprávným úředním postupem těch, kteří tyto úkoly plní. Předpokladem odpovědnosti za škodu podle § 18 odst. 1 tohoto zákona je nesprávný úřední postup těch, kteří plní úkoly státních orgánů a orgánů společenské organizace uvedených v § 1 odst. 1 citovaného zákona, vznik škody a příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem a vznikem škody.

Odvolačí soud správně dovedl, že zákon č. [58/1969](#) Sb. bližší definici nesprávného úředního postupu nepodává a že z obsahu tohoto pojmu i z výkladu zákona vyplývá, že podle konkrétních okolností může jít o jakoukoli činnost spojenou s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu (srov. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30. 11. 1977 sp. zn. Plsf 3/77 publikované pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1977). Protože zpravidla není možné úřední postup předpisem upravit natolik detailně, aby pokrýval všechny představitelné dílčí kroky, které je třeba při výkonu pravomocí učinit, musí být správnost úředního postupu poměřována i hlediskem účelu, k jehož dosažení postup státního orgánu směřuje.

Podle § 309 odst. 1 zákona č. [13/1993](#) Sb., celní zákon, ve znění zákona č. [35/1993](#) Sb. (tj. ve znění

účinném do 30. 6. 1997), celní úřad může k projednání nezákonného dovozu, vývozu nebo tranzitu zboží zajistit zboží, o kterém lze důvodně předpokládat, že a) bylo ke spáchání celního přestupku užito nebo určeno, anebo bylo celním přestupkem získáno nebo bylo nabyto za zboží celním přestupkem získané, nebo b) bylo ke spáchání celního deliktu užito nebo určeno, anebo bylo celním deliktem získáno nebo bylo nabyto za zboží celním deliktem získané.

Podle § 312 odst. 1 celního zákona není-li zajištěné zboží k dalšímu řízení již třeba a nepřichází-li v úvahu jeho propadnutí nebo zabránění v řízení o celním přestupku nebo celním deliktu anebo prodej podle § 313, vrátí se osobě, které bylo zajištěno.

Účelem uvedeného institutu je umožnit celním orgánům postihnout věci, které jsou předmětem celních deliktů, a neslouží-li zajištěná věc nadále tomuto účelu, musí být vydána. Z toho, že zákon ukládá celnímu úřadu povinnost vrátit zajištěnou věc osobě, jíž byla odebrána, je třeba dovodit též to, že věc má být vrácena ve stavu odpovídajícím tomu, v jakém stavu byla celním úřadem převzata. Má-li celní úřad dostát tomuto požadavku, jímž se poměřuje správnost jeho úředního postupu, musí přizpůsobit způsob uskladnění věci po dobu jejího zajištění charakteru věci a jejím vlastnostem. Věci podléhající nepříznivým povětrnostním vlivům proto například nemohou být uskladněny v nechráněných prostorách. Stejně tak věci, které mohou být vzhledem ke svým vlastnostem i v uzavřených prostorách poškozeny, např. drobnými hlodavci, musí být uskladněny (zaopatřeny) tak, aby případný přístup těchto živočichů k nim byl zamezen.

V posuzovaném případě bylo zjištěno (skutkový stav věci není dovoláním napaden a nepodléhá dovolacímu přezkumu), že vozidlo žalobce bylo po dobu zajištění v garáži celního úřadu poškozeno tím, že do vnitřního prostoru (pravděpodobně poškozenými dveřmi) vnikli hlodavci a prokousali sedadla. Okolnost, že vůz po dobu zajištění nebyl chráněn před poškozením, představuje nesprávný úřední postup celního úřadu ve smyslu § 18 zákona č. [58/1969](#) Sb., který je v příčinné souvislosti se vznikem škody na vozidle.

Důvodná není ani dovolací námitka žalované, že příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem a vznikem škody je vyloučena zaviněním žalobce, jehož vozidlo bylo havarované tak, že zadní dveře nešly dovřít.

Podle § 441 obč. zák. byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

Uvedené ustanovení se vztahuje na případy, kdy škoda způsobená poškozenému není v plném rozsahu výsledkem jednání škůdce, nýbrž se na jejím vzniku částečně či zcela podílelo i jednání samotného poškozeného; nevylučuje se zároveň možnost spoluzavinění poškozeného v poměru k objektivní odpovědnosti škůdce, u níž zákon zavinění nevyžaduje. I na straně poškozeného musí být splněny základní podmínky odpovědnosti (§ 420 obč. zák.), a to protiprávní jednání, vznik škody a příčinná souvislost mezi nimi, přičemž zavinění se předpokládá. Odpovědnost škůdce je pak omezena v rozsahu, v němž protiprávní jednání poškozeného bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody, tj. v němž vznikla škoda též následkem protiprávního úkonu poškozeného.

V dané věci nebylo zjištěno, že by žalobce v souvislosti s odevzdáním vozidla do zajištění porušil povinnost ukládanou mu právním předpisem. Okolnost, že vlastnil vozidlo s poškozenými zadními dveřmi, které bylo na základě rozhodnutí o zajištění částečně havarovaného vozu převzato celním úřadem k zajištění, nepředstavuje porušení právní povinnosti na straně žalobce, a proto je vyloučeno uvažovat o jeho spoluzavinění při vzniku škody.

Z uvedeného je zřejmé, že dovedil-li odvolací soud odpovědnost žalované za škodu vzniklou na zajištěném majetku žalobce, jeho závěry nespočívají v nesprávném právním posouzení věci a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. není naplněn.

Podle § 442 odst. 1 obč. zák. hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Podle odstavce 2 tohoto ustanovení škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.

Za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. Skutečnou škodou na věci je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu. Bez ohledu na to, že občanský zákoník ve znění účinném od 1. 1. 1992 (po novele provedené zákonem č. [509/1991](#) Sb.) upřednostňuje náhradu v penězích před tzv. naturální restitucí (uvedením v předešlý stav), jsou i nadále uplatnitelné závěry, které k definici škody formuluje stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR Cpj 87/70, publikované pod č. 55 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1971, neboť vyjadřuje-li se škoda srovnáním majetkového stavu poškozeného před a po poškození, pak i rozsah náhrady v penězích musí zohledňovat výši prostředků (vyjádřenou v penězích) nutnou k obnovení původního majetkového stavu. U škody vzniklé na věci použité a částečně opotřebované pak musí být přihlédnuto k obecné ceně věci v době poškození a k rozsahu poškození, přičemž od částky vyjadřující náklady na opravu věci musí být odečtena částka odpovídající zhodnocení vozidla jeho opravou oproti původnímu stavu (v opačném případě by poškozenému vznikalo bezdůvodné obohacení zhodnocením věci, pokud by opotřebované součásti byly nahrazeny součástmi novými).

Nelze proto přisvědčit námitce dovolatele, že skutečnou škodou jsou náklady nezbytně nutné k novému pořízení věci i tehdy, pokud přesahují cenu věci v době škody. Odvolací soud v posuzovaném případě při určení výše škody vzniklé poškozením ojetého vozidla žalobce vycházel z nákladů potřebných k jeho uvedení do stavu před poškozením [hodnota náhradních součástí (sedadel) nutných k opravě a hodnota práce na provedení opravy], přihlédl přitom k hodnotě vozidla podle stavu před jeho zajištěním a při vyčíslení výše náhrady hodnotu nové součásti snížil o částku odpovídající opotřebování dosavadní poškozené věci (instalací nových sedadel se vůz zhodnotil o rozdíl mezi hodnotou nových a starých sedadel). Z toho je zřejmé, že otázku rozsahu náhrady škody vyložil v souladu s ustanovením § 442 obč. zák.; jeho závěry tedy nespočívají v nesprávném právním posouzení věci (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 347/2000, publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, Sv. 12, pod C 871) a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. není naplněn.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný; Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalobce i žalované podle ustanovení § 243b

odst. 1 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)